

Перамаглі з любоўю і верай

Н. М. Дуброўская,
настаўнік беларускай мовы і літаратуры
вышэйшай катэгорыі
Брэсцкага абласнога ліцэя

Вяд. 1. Памяць вайны... Гэта боль перажытага народа за доўгія 1418 дзён.

Страшная ў свеце была вайна.

Ні страт, ні ахвяр не лічыла.

Забіваць і знішчаць вучыла яна.

Ратаваць таксама вучыла.

Вяд.2. Вайна - гэта страты і ахвяры, гераічная барацьба не на жыццё , а на смерць, гэта вялікая вера. Першымі прынялі на сябе ўдар ворага абаронцы Брэсцкай крэпасці. Гэта была гераічная абарона. Кожны воін цытадэлі , абараняючы межы краіны, верыў, што ад яго ўчынкаў і дзеянняў залежыць лёс краіны. А гітлераўцы занялі ўжо амаль усю Беларусь , а крэпасць вяла бой.

Вяд. 1. *У пакутах куецца герой.*

Не зайздросныя лёсы герояў-

Ахвяруюць заўчасна сабой.

Жыве ў сэрцах нашчадкаў герой.

Пімен Панчанка «Герой»

Вяд. 2. Падчас падарожжа па Беларусі можна сустрэць абеліск ці помнік далёка ад населенага пункта.

Гэта значыць, што за сувязь з партызанамі ці проста так , з помсты, прыехалі немцы, ачапілі сяло, загналі мірных жыхароў у гумно і спалілі. Такім ці іншым чынам было ператворана ў попел дзевяць тысяч вёсак. Сямсот з іх - разам з людзьмі. Акрамя таго, было знішчана дзвесце дзевяць гарадоў і пасёлкаў.

Вяд. 1. Людзі гінулі у баях, на фронце, у падполлі ці ў партызанскіх атрадах

Янка Купала заявіў у твая дні: «Я ведаю, што будзе рабіць мой народ». І над краінай пранёсся яго мужны заклік: «Партызаны, партызаны, Беларускія сыны!».

Вяд. 2. Уся Беларусь стала партызанскай. У партызанскім руху ўдзельнічалі больш за 153 000 чалавек. Народныя месціўцы ўзарвалі 211 000 тысяч рэк, пусцілі пад адхон больш за 2 тысячы эшалонаў, разбурылі каля 300 чыгуначных мастоў, прымалі ўдзел у шматлікіх баях з акупантамі. Мужна і самаахвярна змагаліся слувкія партызаны, са зброяй ішоў на ворага Магілёў, у гневе гула Белавежская пушча, бушавалі помстай народнай Гомель, Віцебск, Пінск, Мінск.. прэзентацыя

Вяд. 1. Сёння ўсяму свету вядомы імёны тваіх сыноў – партызанаў, дарагая Беларусь! Іван Бумажкоў, Фядосій Смалячкоў, Пётр Машэраў і Васіль Корж, Вера Харужая і Канстанцін Заслонаў, Уладзімір Лабанюк і Людвіг Сялецкі, Алена Мазанік і Мікалай Пакроўскі.. прэзентацыя

Часцей, часцей прыпамінай

Імёны паўшых смерцю храбрых

За родны край, наш мілы край,-

Каб над зямлёй, што млела ў ранах,

Плыў гэты сіні-сіні ранак,

Цвіў гэты белы – белы май,-

Часцей, мой друг, прыпамінай!

Прыпамінай часцей, мой друг,

Імёны тых, што ўсё зрабілі,-

Вышэй усіх тваіх заслуг,-

Што, як і ты, да слёз любілі

Маністы ўвосень на рабіне

І ў росных смолках майскі луг,-

Не забывай пра іх, мой друг...

Н. Гілевіч «Тым, што ваявалі»

Вяд. 2. 1942 год быў самым цяжкім у вайне. Шмат адступалі. Беларусь была ўся акупіравана. Вораг стаяў пад Масквой, Ленінградам і Сталінградам. На Беларусі фашысты адчувалі сябе заваёўнікамі і гаспадарамі. А дух народа не быў скораны. Жыла ў сэрцах вера. Наталля Арсеньева ў твая дні піша творы, у якіх вера, надзея. Самы вядомы верш той пары верш-зварот да Бога «Магутны Божа». Паэтка верыла ў жывучасць народа, у

адраджэнне народа на руінах і стратах, хоць востра адчувала ўсю глыбіню трагедыі свайго народа.

Вяд. 1. У кожным вершы той пары гучыць заклік да веры ў жыццё, у праведнае вызваленне, вера ў Бога.

Вяд. *Чакайце ж, прыйдзе ён*

Вялікі дзень і ў нашу хату.

Пашле нам нарэшце свята

Дзіўны, нязнаны Божы кон.

Н. Арсеньева «Магутны Божа»

Вяд. 2. Каб падтрымаць дух народа, яго веру, патрыёты, якія мелі духоўны сан, самаахвярна слугавалі свайму народу. Серафім Жыровіцкі час вайны, вандруючы па землях Беларусі, адкрыў не адзін дзясятка цэркваў. Гэта была вялікая духоўная падтрымка народу ў час акупацыйнага рэжыму, калі людзі гінулі ад варожай кулі, у фашысцкіх засценках, вывозіліся на працу ў Германію. Серафім Шахмуць і Грыгорый Кударэнка вандравалі па Беларусі. Вандроўка іх была незвычайная, бо місіянеры ішлі да людзей, былі побач з тымі, каму патрэбна была падтрымка духоўная. Яны адчынялі храмы, аднаўлялі службу на прыходах, адпявалі памерлых, хрысцілі нованароджаных, былі побач з тымі, хто аплакваў страту блізкіх. Аднавілі службы ў Свята-Духавай царкве ў Мінску, пры храме быў адчынены мужчынскі манастыр. Бацюшка Серафім прыняў пастырскую апеку над бальніцамі горада, інваліднымі дамамі, дзіцячымі прытулкамі.

Вяд. 1. Такая духоўная падтрымка была важнай у той час, бо ніхто яшчэ не ведаў, як доўга будзе трымацца акупацыйны рэжым. Але ж пасля вайны яны былі арыштаваны савецкай ўладай. На допытах трымаліся з годнасцю сапраўдных пастыраў царквы. Не хавалі ад следства сваіх поглядаў. Айцец Серафім на пытанне: пра што ён казаў на сваіх пропаведзях, калі ездзіў па Беларусі, прама адказваў, што звяртаўся да людзей з такімі словамі: «Святая Русь была веруючая, верылі нашы продкі, дзяды, прадзеда, бацькі. Мы зажывем шчасліва праз веру. Нядобра, што бязбожнікі зачынілі храмы, што нашы бацькі і маці паміралі без святароў, а дзеці раслі няхрышчанымі і не вянчаліся»...

Вяд. 2. 1943 год увайшоў у гісторыю Вялікай Айчыннай вайны як год вялікіх перамог. Адбыўся пералом у вайне. Таму фашысты ўсё больш лютавалі. Палілі вёскі, вывозілі людзей на працу ў Германію..., у канцэнтрацыйныя лагеры. (*Звоняць званы Хатыні*)

Вяд. 1. Гэты звон зліваецца сёння з Бухенвальдскім набатам, з жалобнай музыкай над магіламі ахвяраў Дахаў, Маўтхаўзена, Асвенцыма, Лідзіцэ, Арадура, Трасцянца.

Нас тут было чатыры міліёны!»

(Крычыць жахлівы надпіс са сцяны.)

Усім, усім падпальчыкам вайны

На ўсе вякі мы шлём свае праклёны!

Вяд. 2. Сёння з намі гаворыць сама гісторыя, гаворыць Вечная памяць пра людзей, якія згарэлі ў пякельным агні, памерлі ад голаду, былі закатаваны фашыстамі. Вечная ім памяць.

Вяд. 1. Год 1944... Ён упісаны ў летапіс Вялікай вайны не толькі шматлікімі чалавечымі ахвярамі. Гэта яшчэ і год вялікіх перамог. Вольнай стала наша Беларусь. У 1944 годзе 16 ліпеня адбыўся ў Мінску парад партызанаў-герояў, што набліжалі нашу перамогу.

Вяд. 2. Год 1945... Савецкаму салдату, які выратаваў Чэхію, Славакію, Венгрыю, Польшчу, Югаславію салютавала Масква.

Вяд. 1. Прайшло 75 год як закончылася вайна. Па сённяшні дзень мы асэнсоўваем тое, што адбылося ў тых гады. Разважаем над перажытым тымі, каму мы абавязаны жыццём

Сёння, каб урататаваць мір ад вайны, трэба зрабіць выснову з гісторыі...

Сама гісторыя вучыла:

Шануй, народзе, і цані

Усё, што поіць-жывіць шчыра

Тваёй свабоды карані.

- Вера навучыла наш народ быць верным без ліслінасці.
- Быць мужным без жорсткасці.
- Быць шчодрым без ганарлівасці.
- Быць верным без гневу і нянавісці.
- Вера ачысціла, асвятліла і ўмацавала ў нас любоў да Бацькаўшчыны